

ugovornih klauzula stranaka, primijeniti francusko pravo, tada se to pravo mora primijeniti na sve odnose stranaka koji proizlaze iz toga ugovora, uključivši i odnose nastale u luci iskrcaja.

(DMF 1968, str.204)

B.J.

Bilješka.- U našem pravu bilo bi moguće na pojedine sektore primijeniti različite pravne sisteme. To će biti prvenstveno u slučaju kad stranke nisu pravovaljano ugovorile pravo koje treba primijeniti, pa sud primjenjuje najbliže pravo. Međutim i u pretpostavci da je načelno stajalište Apelacionog suda zauzeto u gornjoj presudi tačno, ipak izgleda da se na konkretni slučaj ne bi moglo primijeniti. O teškoćama koje navodi Apelacioni sud, a koje zahtijevaju primjenu prava luke iskrcaja, može se raditi samo u onim odnosima koji nastaju iz poslova koji se moraju brzo obaviti. Međutim ako se radi o roku u kojem treba uložiti tužbu, navedeni razlozi otpadaju, pa nema temelja da se ne primijeni ono pravo koje inače dolazi do primjene, jer stranke imaju više nego dovoljno vremena da se interesiraju u kojem roku se, prema primjenjivom pravu, mora podnijeti tužba.

B.J.

APELACIONI SUD, Montpellier

Presuda od 10.XI 1966.

Sté Scotto, Ambrosino et Pugliese
(S.A.P.) c/a Sté Laik Férères

Prijevoz stvari morem - Brodarova odgovornost - Ograničenje brodarove odgovornosti - Oštećenje ambalaže - Manjak tereta - Brodar se ne može pozivati na oštećenje ambalaže kao uzrok štete na teretu, ako je opaska, koja mu služi kao dokaz oštećenja ambalaže, općenite prirode, ili ako se iz nje ne može utvrditi na koje se koleto odnosi, te ako u opasci nije naveden dan kad je unesena, pa taj nedostatak priječi da se utvrdi da li se opaska odnosi na stanje robe u času ukrcaja na brod, ili iskrcaja iz broda - Za štete koje nastanu na obali nakon iskrcaja tereta iz broda brodar odgovara neograničeno

Krcatelj je dao na prijevoz veći broj sanduka robe za Oran. Na odredištu je utvrđeno da su neki sanduci oštećeni, i da iz njih nedostaje određena količina tereta. Krcatelj tuži brodarka za naknadu štete.

Brodar u svoju obranu navodi da su sanduci bili oštećeni u vrijeme preuzimanja na prijevoz, i da ih je on u potpunom broju iskrcao u luci odredišta. Manjak je, prema tuženikovoju tvrdnji, nastao nakon iskrcaja, što da je bilo lako moguće s obzirom na nesigurne političke prilike koje su u kritično vrijeme vladale u luci Oran. Osim toga, kao podredno, on se poziva na ograničenje svoje odgovornosti.

Prvostepeni sud je brodara obvezao na naknadu štete u punom iznosu, a drugostepeni sud je tu presudu potvrdio iz slijedećih bitnih razloga:

Brodar je u dokaz svoje tvrdnje da su sanduci bili oštećeni u vrijeme preuzimanja na prijevoz pridonio sudu brodske isprave u kojima je bila navedena opaska o oštećenju sanduka. Sud na temelju tih isprava nije mogao zaključiti da su brodarovi navodi tačni. Bile su dvije vrste opazaka na koje se tuženik poziva: jedne su bile umetnute pečatom i potpuno općenitog sadržaja, a druge su unesene rukom, doduše po sadržaju manje općenite od prvih, ali ipak nedovoljne da se utvrdi na koje se sanduke opaske odnose. Osim toga u opasci nije bio naveden datum kad je ona unesena, na temelju čega bi se moglo zaključiti na koje vrijeme se opaska odnosi. S obzirom na to nije jasno da li se opaske odnose na stanje tereta u vrijeme preuzimanja na prijevoz, odnosno u vrijeme predaje na odredište. Tužitelj naprotiv u dokaz svoje tvrdnje da su sanduci u vrijeme predaje na prijevoz bili neoštećeni predaje sudu izvojni manifest, u kojemu nije bila unesena nikakva opaska o oštećenju sanduka.

Na osnovi ovakvog činjeničnog stanja sud je stao na stajalište da brodar nije dokazao da su sanduci bili oštećeni u vrijeme preuzimanja na prijevoz i brodara je proglasio odgovornim za naknadu štete. Sud također nije prihvatio ni brodarov prigovor da je on odgovoran samo ograničeno. Prema rezultatima postupka proizlazi da je dokazano da je šteta nastala na obali, tj. nakon iskrcaja iz broda. Za ove štete brodar odgovara neograničeno i ne može se pozivati na ograničenje svoje odgovornosti.

(DMF 1968, str.18)

B.J.

Bilješka. - Premda to u gornjoj presudi sud ne tvrdi, ipak se iz njegovog obrazloženja može zaključiti da je brodar izdao čistu teretnicu, pa u sporu brodskim ispravama dokazuje stanje tereta prilikom njegovog preuzimanja na prijevoz. Inače da je u teretnici bila nevedena odnosna opaska, bila bi dužnost primaočeva da dokazuje da sanduci u vrijeme predaje na prijevoz nisu bili oštećeni. Nije potpuno jasno stajalište

suda prema kojemu za pravovaljanost opaske mora u samoj opasci biti navedeno, odnosno mora iz nje slijediti, na koja se koleta odnosi. Ukoliko se radilo o sanducima kojih je individualnost bila značajna kao što je npr. slučaj kod prijevoza strojeva ili njihovih dijelova, tada je zahtjev za individualizaciju koleta opravdan. Ako je naprotiv brodar preuzeo na prijevoz tipizirane sanduke koji su sadržavali istu vrst generalnog tereta (npr. kutije konzervi) tada je individualiziranje ne samo nepotrebno, nego često puta i nemoguće. To isto vrijedi i za konstataciju oštećenja sanduka. Tako će npr, smatramo, za sanduke koji sadrže limenke konzervi biti dovoljno navesti npr. "50 sanduka oštećeno".

B.J.

APELACIONI SUD, Rouen

Presuda od 17.II 1967.

Holland America Line c/a Insurance
Co of Hartford (Connecticut)

Prijevoz stvari morem - Teretnica - Izvadak teretnice (short form) i potpuna teretnica (long form) - Klauzula o nadležnosti suda - Ako se izvadak teretnice poziva na brodarovu potpunu teretnicu, klauzule potpune teretnice obvezuju korisnika prijevoza samo ako su te klauzule bile, odnosno morale biti poznate korisniku - Da li su klauzule morale biti poznate prosudjuje se prema stručnosti stranke na koju se klauzula odnosi, uobičajene odnose između stranaka, kao i prema okolnostima da li su stranke protiv kojih se klauzule iznose te klauzule mogle proučiti prije zaključenja ugovora

Spor se vodi između brodara i naručitelja prijevoza. Naručitelj tuži brodara za naknadu štete koja je nastala na robu koju je prevezao brodar. Brodar je među ostalim prigovorio nenadležnost suda. Navodi naime da je, prema klauzuli teretnice, za sporove koji nastanu iz ugovora o prijevozu nadležan sud u Rotterdamu. U dokaz svoje tvrdnje brodar se poziva na klauzule svoje teretnice u kojoj je ta nadležnost zaista i navedena.

Sud nije prihvatio brodarovo stajalište, nego se proglasio nadležnim za rješenje ovoga spora iz slijedećih bitnih razloga:

Da bi klauzula o nadležnosti suda bila pravovaljana, potrebno je da ona bude određena, poznata stran-